

IJsselmeer

december 2006 nr.3

BERICHTEN

Te Kust en Te Keur
Veiligheid Afsluitdijk
Zuidpolder-Oost
Toekomst IJmeer

Zaterdag 24 Maart 2007
algemene ledenvergadering Lelystad
Tevens toegang tot tentoonstelling
"Die groote leegte"

IJsselmeervereniging
34 jaar

Colofon

IJsselmeervereniging
Postadres per 1 december 2006
Postbus 257
1900 AG Castricum

Telefoon: 0251-362753
Fax: 0251-652422
Email:
s.luger@landschapnoordholland.nl
Email: info@ijsselmeervereniging.nl
Website:
www.ijselmeervereniging.nl

Bezoekadres:
Dorpsstraat 65
1900 AG Castricum

Ledenadministratie
Voor vragen over uw lidmaatschap
kunt u terecht bij de Informatie-
winkel, Diny Kloosterboer: 0251-
362762.

Het lidmaatschap gaat u aan voor
1 jaar en opzeggen kan alléén
schriftelijk uiterlijk 1 maand voor
het einde van het kalenderjaar.

Kamer van Koophandel: 40624019
Postbank: 2871700

Nummer 3/2006 december
ISSN: 1571-9448

Hoofdredacteur a.i.:
Marten Bierman

Productie:
Twin Design bv, Culemborg

Fotografie/beeld:
Marijke Bresser
Henk van Bruggen
Floor van Dusseldorp
Susette Luger
Wil Tjoa

Aan dit nummer werkten mee:

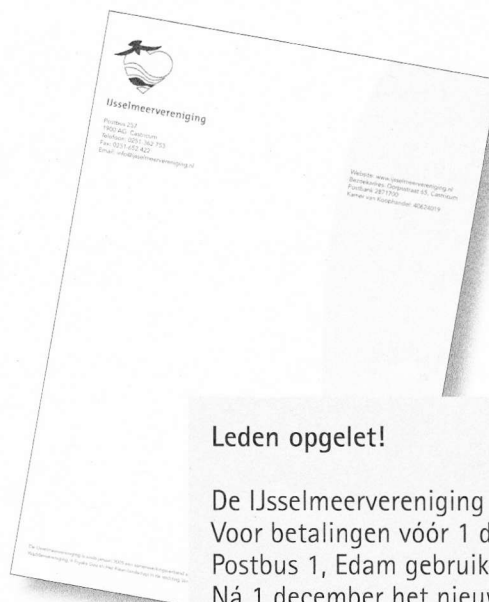
Kees van Baalen
Jan Baron
Marten Bierman
Flos Fleischer
George Keet
Soemini Kasanmoentalib
Susette Luger
Udo Vroom

Hoewel de redactie niet verant-
woordelijk is voor de inhoud van
artikelen behoudt zij zich het recht
voor artikelen aan te passen.

Het IJsselmeergebied omvat het
IJmeer, de Gouwzee, het Markermeer
en het 'kleine IJsselmeer' tezamen
1840 km², alsmede de oevers en het
gebied landinwaarts voorzover van
invloed op de kwaliteit en de bele-
ving van het grote open water.

Inhoud

Voorwoord	3
Gesprek met wethouder Duivesteijn	4
VBIJ IJV project Te Kust en Te Keur	5
Afsluitdijk, veiligheid en jubileum	6
Jachthaven in Pampushaven	8
Windturbines De Nes en Noordoostpolder	9
Praten over toekomst IJmeer	10
De Oksel	12
In het nieuws	12
Algemene Ledenvergadering	13
Laatste Water voor Later	14
Oproepen Beleidsraad	14
Afscheid Roos Franzen	15
Oproep Bestuur	15
Zuidpolder-Oost gaat niet door	16
Kees van Baalen merkt op...	17
De verrommeling van een vooroever	19
Lid worden	20

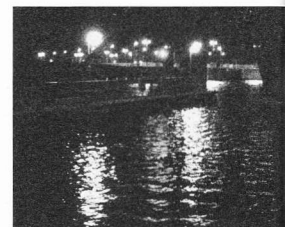
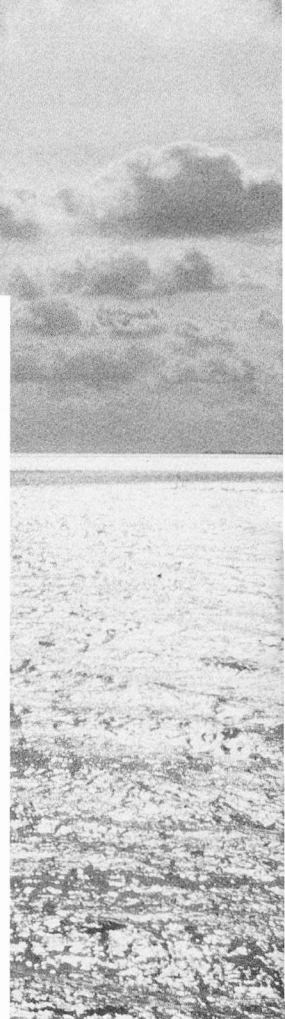

ADRESWIJZIGING

Leden opgelet!

De IJsselmeervereniging wijzigt haar adres per 1 december 2006!
Voor betalingen vóór 1 december kunt u nog het oude adres,
Postbus 1, Edam gebruiken.

Ná 1 december het nieuwe adres gebruiken voor betalingen!
Nieuw adres: Postbus 257, 1900 AG Castricum

Naar het rijk der fabelen

De randstad bestaat niet. Eindelijk is dat nu officieel vastgesteld door het Ruimtelijk Planbureau dat de regering adviseert. Nieuw is de constatering in vakkringen niet maar het lucht toch op dat we voortaan verschoond kunnen blijven van deze bestuurlijke hersenschim. En dat we dus niet de boot aan het missen zijn als er een wegje minder door onze schaarse open ruimte wordt gelegd. De vergissing is bij mijn weten het eerst gemaakt door luchtvaartpionier Albert Plesman die vanaf grote hoogte vanuit een patrijspoort vond dat de bebouwing van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht zo naar elkaar toekroop dat van één metropool kon worden gesproken. Een vergissing die ik hier noem omdat ook in het IJmeer de meetbare realiteit het aflegt tegen de afgesproken bestuurlijke werkelijkheid van bijvoorbeeld het fatale dubbelstadconcept Amsterdam-Almere.

In de stedenbouw is niet alles wat het lijkt. Nabijheid zegt niets over de relatie tussen gebieden. Laat staan dat het altijd een voordeel zou zijn om die te verbeteren. Ooit lichtte ik dat toe in een column met het voorbeeld van de op aarde gelande alien, die van niets wetend, de dicht opeengepakte mensenmenigte op een tramhalte observeert. Zijn conclusie is snel getrokken: ze staan zo dicht op elkaar dat ze wel familie van elkaar zullen zijn. Dat de tram alleen maar vertraagd is komt niet in hem op.

Bestuurders poneren soms even (ver-)vreemde zaken. Door er vervolgens hun beslissingen en het geld aan te spenderen worden allerlei averechtse effecten opgewekt. Zo ook in deze "randstad". Het planbureau stelt namelijk verder vast dat er geen randstad aan het ontstaan is. Waar ze eerst elk hun eigen ontwikkeling kenden beginnen de verschillende stadsgewesten nu juist steeds meer op elkaar te lijken: dezelfde bedrijven, dezelfde winkels, meer van hetzelfde. Wie naar de oorzaak daarvan zoekt ziet dat de onderlinge verbindingen de afgelopen decennia sterk zijn verbeterd. Dat gebeurde in naam van versterking van die randstad maar haalde het concept dus juist onderuit. Iets soortgelijks dreigt met de dubbelstad mythe.

Het moge gek klinken maar hoe beter de verbindingen tussen Almere en Amsterdam worden hoe minder Almere de kans krijgt als een zelfstandige stad te floreren. De plaats schept door het dubbelstadconcept te omhelzen zijn eigen voorwaarden om als een grote slaapstad van het veel invloedrijkere Amsterdam te eindigen. Wie echt nog wat in Almere te zoeken heeft is er immers vanuit Amsterdam zo? Het IJmeer zou juist moeten worden gezien als de belangrijkste en ook nog mooie natte barrière om Almere een eigen leven te gunnen. Natuurbehoud en stedenbouw verenigd!

Een mooi voorbeeld levert de nieuwe Westerscheldetunnel waarvan werd verwacht dat die duizenden arbeidsplaatsen extra voor Zeeuws Vlaanderen zou opleveren. Het tegendeel bleek het geval. Door het wegvallen van de barrière van de veerverbinding konden de bijkantoren van veel bedrijven worden opgeheven want je was er nu immers toch zo. Duizenden banen in deze regio gingen aldus verloren. Het wachten is dus op een rapportage van het Ruimtelijk Planbureau, die hopelijk voordat het kwaad helemaal is geschied, ook het dubbelstadconcept naar het rijk der fabelen verwijst...

Marten Bierman

Wethouder Duivesteijn: Interesse in Plan zuidvaardershaven

MARTEN BIERMAN

Tijdens een kennismakingsbezoek van stichting VBIJ aan Almere's wethouder Adri Duivesteijn kwam ook de positieve houding van de VBIJ en de IJsselmeervereniging jegens deze snelgroeiende stad aan de orde. Dat wij ons het lot van de stad aantrekken konden we illustreren met het aan de stad geschenken ontwerp van de Zuidvaardershaven gelegen nabij Almere aan de rand van het Markermeer. Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de nu IJsselmeervereniging ontwierpen studenten van de Hogeschool Larenstein in onze opdracht een binnendijkse duurzame haven voor zowel recreatie als beroepsvaart. Het project werd geadviseerd door o.a. Rijkswaterstaat Dienst IJsselmeergebied en gesponsord door Boskalis.

Niet alleen krijgt Almere daarmee een gezicht naar het water maar wordt ook eigen havengebonden werkgelegenheid bevorderd waardoor vermindering van woonwerkverkeer wordt bereikt, het transport over water wordt aangemoedigd en dus de druk op nog meer vaste verbindingen bijvoorbeeld door het IJmeer kan afnemen. (zie illustratie) Duivesteijn toonde zich ingenomen met onze constructieve houding en verwacht dat wij ons ook ten aanzien van de buitendijkse bouwplannen niet al te star zullen opstellen. Wij hebben hem duidelijk gemaakt dat wij, zoals in de afgelopen dertig jaar dan wel graag de noodzaak van zulke plannen willen zien aangevoeld. En dat er geen alternatieven zijn. Wij hebben nog eens benadrukt dat het IJsselmeergebied als groot aaneengesloten open water een

grote internationaal erkende eigen waarde heeft en alleen als het niet anders kan mag worden benut voor woningbouw. En dan is er nog de noodzaak om voldoende waterbergend vermogen te reserveren om elders in ons land droge voeten te houden bij de op til zijnde zeespiegelrijzing door klimaatverandering.

Wij hebben nog daarna uiteengezet dat wij de noodzaak tot buitendijks bouwen niet hoog inschatten vanuit de naderende bevolkingsdaling rond 2030. Duivesteijn meent dat de mogelijke leegstands effecten vooral buiten de randstad zullen optreden maar niet in de Noordvleugel. Wij hebben daar een andere kijk op. Als wij de cijfers goed begrijpen zal tegen de tijd dat de buitendijkse woningbouw wordt opgeleverd in veel andere regio's door verlaten woonruimte vrijkomen of al vrijgekomen zijn. Niet alleen buiten de randstad treedt krimp op maar ook in gebieden die echt dichtbij Amsterdam liggen zoals de Gooien Vechtstreek (al in 2005 begonnen), Kennemerland en IJmond (vanaf 2012) en de Zaanstreek (vanaf 2013). Deze krimp doet zich ruim voor binnen de investeringshorizon van de plannen voor buitendijkse bouw in Almere die is opgelopen tot voorbij 2040.

In de toelichting op de IJmeerplannen had dit marktrisico dus genoemd moeten worden. Er dreigt immers dubbel woningaanbod: tegelijkertijd zowel nieuwbouw als leegkomende bestaande woningen in mooie woongebieden. Er is gewoon geen rekening mee gehouden. Ons

lijkt het een kwestie van tijd tot dit doordringt in de bestuurlijke breinen. Juist omdat de markt de plannen moet dragen zullen gegadigden om deze roekeloze plannen te financieren weg blijven bij dit perspectief van overmaat aan onderdak. Ook zullen massale volksverhuizingen naar het westen niet kunnen optreden omdat de mensen eerst hun koopwoning kwijt moeten raken tegen een redelijke prijs wil men met bijlenen in het dure westen een onderkomen kunnen betalen. Op grote buitenlandse instroom valt evenmin te rekenen omdat daar al langer vergrijzing is ingezet. Kortom er is steeds minder dat er op wijst dat grootschalige plannen buiten- danwel binnendijks nog lang noodzakelijk zijn.

Wethouder Duivesteijn merkte op dat hij van dit verhaal op de hoogte is, maar dat dit voor hem geen aanleiding is om van de voorgenomen plannen zoals een IJmeerlijn af te zien. Dat snappen wij wel want het terugschroeven van de woningbouw taakstelling zal natuurlijk allereerst van het rijk moeten komen (zie ook mijn voorwoord). Bovendien gaat het bij de dubbelstad om een akkoord met Amsterdam, waarbij wordt geprobeerd het rijk te verleiden met forse investeringen in dit concept te stappen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de Provincie Flevoland al een stuk verder is en minder bouwt op de nieuwbouwopgave buitendijks.

Kortom, de standpunten zijn wederzijds verduidelijkt en in een volgend gesprek zullen we zien of er beweging in is gekomen. Met een creatieve wethouder als Duivesteijn is dat heel goed mogelijk. ■

Het project Te Kust en Te Keur

Foto's: Floor van Dusseldorp

FLOS FLEISCHER

De Waterlandse IJsselmeerkust, het kustgebied Markermeer en IJsselmeer vanaf Amsterdam Noord, het Blauwe Hoofd tot de Hulk in Hoorn, behoort tot het onlangs opgerichte Nationaal Landschap Laag Holland, dat in de Nota Ruimte is aangewezen vanwege haar veenweiden. Als veenweidegebied is het uniek in Europa. De zeventiende eeuwse schilders hebben dit landschap, de groene weiden met zwart witte koeien en zijn prachtige wolkenluchten met het unieke Hollandse licht, wereldberoemd gemaakt.

Het Nationaal Landschap heeft tot taak het gebied te beheren. Ontwikkelingen zijn in het huidige beleid niet onmogelijk, maar moeten in overeenstemming zijn met de ecologische en cultuurhistorische waarden van het gebied. De vraag is hoe het sfeerbeeld van dit landschap herkenbaar doorgegeven kan worden aan de toekomstige generaties. Daartoe is een visie op de ontwikkeling van het gebied nodig, waarin ook aangegeven wordt welke ontwikkelingen wel en welke er niet aan dit doel bijdragen.

Het doel van het project 'Te Kust en Te Keur' is om tot een samenhangende gebiedsvisie voor de Westwal te komen opdat sluipend verval en verrommeling van het gebied wordt vermeden. Hierin schuilt een herontwerp-opgave waarbij de kustlijn via herstructurering van activiteiten zo veel mogelijk in oude luister wordt hersteld zonder daarbij elke nieuwe ontwikkeling onmogelijk te maken. Wij willen de ontwikkelde gebiedsvisie en de gebruikte werk-

wijze aanbieden aan bestuurders en beslissers binnen het gebied en gebruiken als blauwdruk voor een integrale visie op het gehele IJsselmeergebied. Bij de ontwikkeling van de gebiedsvisie zijn de bewoners van het gebied actief betrokken. In samenwerking met de TU te Delft wordt er een methodiek ontwikkeld over de inbreng van bewoners in ruimtelijke planvorming.

Het project is onderdeel van het programma van de IJsselmeervereniging en de coördinatie van het project ligt bij de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer.

Het project is 'van onderaf' opgezet door een initiatiefgroep. Deze groep bestaat uit de natuurbeschermingsorganisaties en lokale groepen; Stichting Behoud Waterland, Landschap Noord-Holland, Milieufederatie Noord-Holland, Centrale Dorpenraad Landelijk Noord, De Kwade Zwaan, IJsselmeervereniging en de stichting VBIJ.

De uitgangspunten van de initiatiefgroep ten aanzien van het gebied zijn o.a. het gebied wordt gezien als een eenheid, de kust moet worden beschermd tegen verdergaande verrommeling, natuur moet in stand blijven en waar mogelijk vergroot, buitendijks bouwen is niet toegestaan en het IJsselmeer moet open en ruimtelijk zijn en blijven.

Half november is er een werkweek-georganiseerd in een prachtige stolpboerderij te Warder, onder aan de IJsselmeerdijk. Tijdens dit weekend hebben studenten van de TU

Delft, Wageningen Universiteit & Researchcentrum, Hogeschool Larenstein, Nederlandse Hogeschool Verkeer en Toerisme en de Universiteit van Leiden in werkgroepen een ontwikkelingsvisie voor dit gebied uitgewerkt.

Maar niet voordat ze volledig op de hoogte waren gebracht van de belangrijkste aspecten in dit gebied door verschillende experts en door pittige discussies met omwonenden. Door middel van lezingen werden de studenten door de experts afkomstig van diverse organisaties, geïnformeerd op het gebied van de cultuurhistorie, de waterhuishouding, de Europese wet- en regelgeving, de waterkwaliteit en het agrarisch natuurbeheer.

Iedere werkgroep kreeg, naast de taak om een integrale gebiedsvisie te ontwikkelen, ook de opdracht om in te zoomen op een thema, zoals Recreatie, Het landschap als silhouet, De beleving van de dijk en De cultuurhistorie.

De initiatiefgroep destilleert het beste uit de gemaakte ontwikkelingsvisies en verwoordt deze in een definitieve gebiedsvisie. Daarnaast geeft de initiatiefgroep de meningen van de bewoners ook een plaats in de visie. ■

De 2e Workshop Scheepvaart en Verkeer op 24 oktober 2006

Veiligheid Afsluitdijk, geen mogelijkheden uitsluiten voor de toekomst!

Aanwezigen: vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat, Verkeer en Waterstaat, Gemeente Wieringen, Schuttevaer, Provincie Friesland, Provincie Noord-Holland, Chartervaart, Beheerder Afsluitdijk en stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer en IJsselmeervereniging.

GEORGE KEET

Verkenning Veiligheid Afsluitdijk

Rijkswaterstaat wil in het kader van de veiligheidsproblematiek van de Afsluitdijk, met belanghebbenden overleg voeren over de wijze waarop de veiligheid van de afsluitdijk gerealiseerd kan worden in combinatie met aanvullende maatregelen. Die maatregelen betreffen de verkeersfunctie van de dijk alsmede de mogelijke combinatie van de beide schutsluizen en de aanleg van een naviduct. Ook het voorstel van de Rijksbouwmeester om de dijk geheel te bebouwen wordt als een discussiepunt genoemd.

Rijkswaterstaat heeft bureau Witteveen + Bos de opdracht gegeven om een verkenning Afsluitdijk Veiligheid uit te voeren. Eerste stap is een workshop. De heer Muntinga van Witteveen + Bos treedt op als voorzitter en legt uit wat de bedoeling van de bijeenkomst is. Gebleken is, dat de veiligheid van de Afsluitdijk verbeterd moet worden. In november van dit jaar wil de politiek een advies van Verkeer en Waterstaat hebben, de tijd dringt dus. Iedere 5 jaar wordt de Afsluitdijk onderworpen aan een veiligheidsonderzoek. Dat houdt in een onderzoek van de dijk zelf en van de externe omstandigheden die de veiligheid bepalen. De Afsluitdijk is een zogenaamde **verbindende kering**. Eis is doorbraak kans 1:10000 jaar. Daar voldoet de dijk in de huidige omstandigheden niet meer aan. In dat geval dient het achterland te worden getoetst. Dat heeft opgeleverd dat ook daar onvoldoende veiligheid is. Conclusie: het geheel is onvoldoende dus ook de Afsluitdijk. Het achterland is met name onvoldoende bij enkele plekken nabij Lelystad en de Noordoostpolder. De opgave: wat moet er gedaan worden om het geheel weer voldoende te krijgen?

Het dijklichaam moet over volle lengte worden verhoogd en verbreed en versterkt. Incidentele overspoeling van de dijk is acceptabel maar zoutbelasting van het IJsselmeer is nauwkeurig gelimiteerd en mag ook bij aanpassing van de con-

structies niet verslechteren. De schrijver vraagt zich af waarom dat zo kritisch is? De technische toestand van de Sluizen Kornwerderzand en Den Oever is slecht. Vraag: grootscheepse verbetering of volledige nieuwbouw? Ook een vraag: handhaven van beide complexen of slechts één van de twee. Gezamenlijke conclusies: één sluis geeft meer bezwaren dan twee. Nieuwbouw lijkt minder duur dan verbetering.

Scheepvaart

Huidige wens is: kustvaart mogelijk tussen Harlingen en Kornwerderzand en daarna ook richting Zwolle/Kampen. Het grootste toenemende struikelblok: Boontjes, die verondiept. Verder neemt de visserijvaart naar Urk sterk af. Met andere woorden, bij verbeteringen sluizenconstructies rekening worden gehouden met kustvaart of alleen binnenvaart. Schuttevaer meldt dat de binnenvaart gaat van 12 m. breedte naar 17 m. breedte maximaal. Dat pleit ook voor vernieuwing sluizen. Beheerder Afsluitdijk meldt: afvlakkende groei passages binnenvaart en passages chartervaart.

Wegverkeer

Toenemende schade door toenemende wachttijden. Verkeersmanagement wordt nu maximaal opgerekt. Brugstoringen nemen hand over hand toe. Ultieme en dure oplossing: naviducten.

Recreatie

Verzoek Charters: creëer simpele veilige ligplaatsen zonder veel voorzieningen ter weerszijden van dijk. Maak fietspad aan de waddenzijde.

In de discussie die volgde kwam van vrijwel alle deelnemers de wens naar voren om andere wensen die met de afsluitdijk te maken hebben, in het advies aan de minister te benoemen. Anders ontstaat mogelijk de ongewenste situatie waarin alleen maar een oplossing betreffende de veiligheid bereikt wordt. Nu is het moment aanwezig om bijvoorbeeld de zoet/zout overgang te regelen, om zowel bij

Den Oever als bij Kornwerderzand een naviduct te bouwen. Zowel het wegverkeer als de scheepvaart zullen daarvan profiteren en economisch voordeel hebben. Twee naviducten lijkt een erg dure oplossing maar gegeven het feit dat dergelijke kunstwerken minstens 100 jaar meegaan, moet dat toch een verstandige en financieel gunstige oplossing zijn.

Eigen inbreng:

Vraag aan RWS deskundigen: Als de knelpunten in de tweede linie worden opgelost dan is die weer voldoende veilig. Daarmee is ook de eerste linie ineens weer "veilig". Hoeveel tijdruimte biedt dit om langer te studeren op zeer duurzame oplossingen en langer te sparen voor eveneens zeer dure oplossingen (bijvoorbeeld naviducten).

Anky Woudstra van de Waddenvereniging is aanwezig geweest bij de 1e workshop. Deze vanuit de de hoek Veiligheid en Waterbeheer. De discussie ging over: wat gaan we nou verkennen? Beperkte, korte termijn oplossingen voor veiligheid, waar hooguit een enkele functie iets in mee kan koppelen of een echte integrale oplossing voor de lange termijn? De aanwezigen pleitten voor het laatste. En de conclusie was: breder oppakken. Maar tegelijk weten ze niet of daar voldoende tijd voor is.

Anky heeft gepleit voor het volgende en dat kreeg steun van velen: Leg de politiek voor dat zich hier een unieke kans voor doet voor een integrale aanpak van het waterbeheer (de hoofdlijnen kun je zo schetsen; er zijn voldoende studies, visies en rapporten), maar dat tijd kost; alleen al om draagvlak te verwerven en financiën te regelen. Dat we op korte termijn de veiligheidsproblematiek kunnen aanpakken op een 'geen-spijt' manier, door de dijk van de Noordoostpolder te versterken: daar heb je altijd wat aan, is niet zo duur en je koopt tijd. Maar ga nu niet aan de Afsluitdijk zelf werken. want dan sluit je integrale oplossingen bij voorbaat uit. Dit was gelijk het advies voor RWS. ■

De Afsluitdijk bestaat 75 jaar in 2007 en daarmee bestaat het zoete IJsselmeergebied ook zolang.

Oproep aan alle leden van de vereniging: kom met eigen boot naar de Afsluitdijk op 28 mei 2007 om 13.08 uur.

Rond het IJsselmeer staan informatieborden in verschillende gemeenten. Deze borden zijn ongeveer 16 jaar geleden gemaakt en neergezet door de IJsselmeervereniging. Ter gelegenheid van het 75 jarig jubileum is het plan opgevat om deze borden te vernieuwen. Op dit moment wordt er geïnventariseerd waar deze infoborden zich bevinden. Wanneer u weet waar zo een bord zich bevindt wilt u dat dan doorgeven aan Susette Luger, telefoon: 0251-362753, een foto van het bord is welkom.

Het silhouettenboek van de ANWB uit 1915 is door de vereniging besproken in het jubileumboek uit 2002. Nu is het plan opnieuw op tafel gekomen in het kader van het Afsluitdijk jubileum. Een en ander moet nog vorm krijgen. ■

de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer organiseert een symposium op dinsdag 13 maart 2007: 'Een doorsteek naar de toekomst'

de VBIJ zal op 28 mei per schip zich begeven naar de plek waar op 28 mei om 13.05 in 1932 de laatste steen werd gelegd om de Zuiderzee af te sluiten. Een ludieke actie ligt in het verschiet. ■

Afsluitdijk
75 jaar

Rijkswaterstaat coördineert het feestje. Ieder die zich betrokken voelt bij de viering werd uitgenodigd om zich aan te sluiten bij het feestoverleg en zo ideeën te ontwikkelen voor het jubileum. Rijkswaterstaat heeft een website geopend waarop het programma is te vinden van het jubileum jaar.

Binnenkort op onze website een link naar de website Afsluitdijk 75 jaar, hier kun je dan de activiteitenlijst vinden rond dit thema.

Jachthaven Pampushaven in Flevoland

JAN BARON

Via de Milieufederatie Noord-Holland bereikte ons het bericht dat de Provincie Noord-Holland een milieuvergunning heeft afgegeven voor een zogenaamde 'Businessclub', wat in feite een jachthaven betekent, in Pampushaven. Daar keken wij verbaasd van op want wat heeft de Provincie Noord-Holland te zoeken in Pampushaven die immers in Flevoland ligt. Wat blijkt, de vergunning is aangevraagd bij de Provincie Flevoland. Deze heeft de zaak voorbereid en vervolgens voor de uitvoering overgedragen aan Noord-Holland. Nog steeds een vreemde zaak, dachten wij. Telefonische navraag leerde dat deze, wat merkwaardige taakverdeling, gebaseerd is op de omstandigheid dat de Provincie Noord-Holland het bevoegde gezag uitoefent op het IJmeer, ook op het deel daarvan dat in Flevoland ligt. Die afspraak is geruime tijd geleden kennelijk gemaakt.

Waar gaat het nu om?

Op 10 april 2006 heeft de Stichting Next Business Alliance gevestigd in Putten (GL), een aanvraag in het kader van de natuurbeschermingswet 1998 ingediend voor de realisering van een drijvende businessclub met 50 aanlegplaatsen in de Pampushaven te Almere. De beschikking op grond waarvan de gevraagde vergunning is verleend, is gedateerd op 9 augustus 2006. Die beschikking vonden wij vreemd omdat Pampushaven in het Vogelrichtlijn ligt.

Dat riep vragen op. Wij bezochten het provinciehuis te Haarlem voor nader onderzoek. In het dossier bevond zich de aanvraag, een afschrift van de beschikking en een rapport van het onderzoeksbureau DHV dat als basis voor de beschikking geldt. Dat rapport is naar ons oordeel nogal summier en de conclusie daarin luidt dat geen passende beoordeling noodzakelijk is omdat geen 'significante effecten' op vogels en natuur

te verwachten zijn. Ook geeft het rapport aan dat 'geen cumulatieve effecten' zullen optreden. Compensatie is daarom niet noodzakelijk terwijl het beantwoorden van de vraag of sprake is van 'dwingende redenen van groot openbaar belang', in het rapport niet beoordeeld hoeft te worden. Eindconclusie van het rapport: "In deze situatie is geen vervolg noodzakelijk van een passende beoordeling".

In een zienswijze hebben wij aangegeven dat het DHV rapport, en daarmee ook de vergunning, ernstig tekort schiet in zorgvuldig handelen. Juist omdat het IJmeer onder grote druk staat en Pampushaven daarvan deel uit maakt, is het belangrijk dat de cumulatieve effecten van de versturende menselijke activiteiten in dat gebied, goed onderzocht worden. Er staan meer plannen voor de aanleg van jachthavens in het IJmeer op het programma. Wij vinden dat de gezamenlijke effecten daarvan in kaart gebracht moeten worden. Wij hebben overigens uitdrukkelijk aangegeven niet op voorhand tegen een jachthaven te zijn. In het dossier stond niets aangegeven omtrent de inhoud van het bestemmingsplan. In Haarlem kent men het plan niet. Vervolgens hebben we een bezoek aan de gemeente Almere gebracht. Het duurde bijna een uur alvorens het bestemmingsplan 'Gooi- en IJmeer' ter tafel kwam. Dat plan dateert van november 1983 (!) en is dus hopeeloos verouderd. Voor Pampushaven geldt in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid van het College van Burgemeester en Wethouders. Deze bevoegdheid geeft aan dat 'ten minste 1200 natte ligplaatsen voor vaartuigen toelaatbaar zijn'. Die wijzigingsbevoegdheid geldt voor twee plaatsen in Pampushaven zodat de conclusie is dat in totaal 2400 ligplaatsen mogelijk zijn. Het bestemmingsplan dateert uit 1983 toen voor dat gebied de Vogelrichtlijn nog niet van toepassing was. Die Europese richt-

lijn is pas in het jaar 2000 voor het gehele IJsselmeergebied van kracht geworden.

Een bestemmingsplan moet iedere 10 jaar herzien worden. Op grond van een dergelijk stokoud plan is het onverantwoord de bestaande wijzigingsbevoegdheid te gebruiken terwijl in het plan de Vogelrichtlijn niet verwerkt is. Dat had wel moeten gebeuren. Op mijn vraag of een bouwvergunning voor de businessclub bij de gemeente was aangevraagd, werd ter plekke navraag gedaan bij de afdeling bouwen. Van een dergelijke aanvraag bleek niets bekend te zijn terwijl in de vergunning staat aangegeven dat voor de overige vergunningen bij de gemeente Almere moet worden aangeklopt.

Op 5 oktober hield de Hoor- en Adviescommissie een openbare hoorzitting waar wij ons bezwaarschrift konden toelichten. Vooraf ontvingen wij een verweerschrift van de Provincie Noord-Holland waarin onze bezwaren werden afgewezen. De ruimte ontbreekt om alle zaken welke aan de orde zijn gekomen uitputtend te behandelen. In het verweerschrift staat echter aangegeven dat havens buiten de begrenzing van de Speciale Beschermingszone vallen zodat de provincie uitsluitend heeft beoordeeld of de jachthaven zou leiden tot externe effecten op het buiten Pampushaven gelegen Vogelrichtlijngebied. Dat is een fout want deze haven ligt in de SBZ en niet er buiten.

Ook de Milieufederatie Noord-Holland heeft bezwaren ingediend. Er is geadviseerd aan GS door de commissie naar aanleiding van de bezwaren om eerst de cumulatieve effecten te beoordelen voordat een oordeel gegeven kan worden over de significantie van de effecten. Afhankelijk van het onderzoek kan het besluit gehandhaafd blijven of dit te herroepen. Het advies aan GS is overigens niet bindend. ■

Windturbines bij De Nes

JAN BARON

Aan de rand van de Gouwzee bij het begin van de dijk naar Marken, staan drie relatief kleine windturbines welke hun maximale levensduur inmiddels bereikt hebben. De exploitant wil ze vervangen door twee veel grotere exemplaren. Omdat het huidige bestemmingsplan de hoogte van de nieuwe turbines niet toelaat, moet art. 19 worden toegepast waarin vrijstelling van de bepalingen wordt gevraagd bij Gedeputeerde Staten. Al eerder hebben wij in dit blad hierover bericht.

De bestaande turbines zijn meer dan 15 jaar geleden geplaatst op grond van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Nu is de

waardering voor het Waterlandse gebied sterk toegenomen gegeven de grote cultuurhistorische en natuurkundige waarden. In het nieuwe streekplan is een 'Windkan-senkaart' opgenomen waarin duidelijk staat aangegeven dat in het betrokken gebied geen turbines mogen komen. Een kwestie van voortschrijdend inzicht.

Op grond daarvan hebben wij bezwaar ingediend tegen de artikel 19, lid 2 procedure. Op 1 november ontvingen wij een briefje van de

gemeente Waterland dat zij het verzoek om vrijstelling voor het vervangen van de 3 windturbines opnieuw ter inzage leggen omdat zij zich hadden vergist en artikel 19, lid 2 dient te worden gevoerd. Onze zienswijze zal dan opnieuw worden behandeld. Even afwachten dus. ■

Windturbines Noordoostpolder en Wieringermeerdijk op lange baan geschoven?

JAN BARON

Een aantal commerciële bedrijven wil in het IJsselmeer twee grote windparken bouwen. Een paar jaar geleden kwam een plan ter tafel voor een enorm windpark in het IJsselmeer langs de gehele dijk van de Noordoostpolder, een totale lengte van 25 kilometer! Langs de Westermeerdijk drie rijen zeer grote turbines tot 1.200 meter vanuit de dijk. Langs de Noordermeerdijk twee rijen en langs de Zuidermeerdijk één rij. Van meet af aan was niet echt duidelijk om welk totaal opgesteld vermogen het eigenlijk gaat. Waarschijnlijk meer dan 400 megawatt. Het plan is, in verband met de noodzakelijke Milieu Effect Rapporten in 5 stukken geknipt. Vooruitlopend op de Milieu Effect Rapporten (MER) zijn 5 startnotities opgesteld. Wij hebben daarop gereageerd en sindsdien bleef het erg stil. Na enige tijd werd door de gedeputeerde Albert Moens van de Provincie Noord Holland een groot windpark aangekondigd in het IJsselmeer nabij de dijk van de Wieringermeer. Daarbij gaat het om ca 110 megawatt. Naar aanleiding daarvan heeft Marten Bierman een gesprek met de gedeputeerde gehad. De projectleiding van dit plan heeft enkele maatschappelijke organi-

saties waaronder de IJsselmeervereniging uitgenodigd mee te discussiëren over de gevolgen voor natuur en vogels. Marten Bierman en ik hebben de twee bijeenkomsten die door de Provincie Noord-Holland georganiseerd waren, bijgewoond. Het onderzoeksbureau Waardenburg heeft op verzoek van de Provincie een rapport opgesteld waaruit blijkt dat de minst schadelijke opstelling toch slachtoffers onder de vogels oplevert. Niet zo'n wonder wanneer je beseft dat de turbines midden in één van de belangrijkste vogeltrekroutes komen te staan. De conclusie van de deelnemers en met name van onze kant was, dat alle versturende effecten in het IJsselmeergebied bij elkaar genomen dienen te worden om langs die weg de cumulatieve effecten te kunnen bepalen. Besloten werd dat alle mogelijke versturende activiteiten onderzocht zullen worden. Eerder was al door de provincie vastgesteld dat het grote windpark bij de Noordoostpolder daarbij betrokken moet worden.

Het tweede rapport van het bureau Waardenburg was klaar maar er kwam een onverwachte kink in de kabel. Of eigen-

lijk twee kinken. Het consortium dat het windpark bij de N.O.P. wil realiseren heeft op het laatste moment geen toestemming te geven om onderzoeksgegevens van hen te gebruiken. Aangekondigd werd dat zij opnieuw MER's zouden gaan opstellen. Daarmee werd het juist gereedgekomen rapport Waardenburg waardeloos. Daarnaast heeft de Minister van Economische Zaken plotseling de MEP subsidie ingetrokken. De reden daarvoor is, dat de nationale doelstelling om 9% duurzame elektriciteit in 2010 te halen inmiddels behaald is. Dat betekent, dat alle plannen die in voorbereiding zijn maar waarvoor nog geen subsidieaanvraag was ingediend, voorlopig in de ijskast verdwijnen. Voorlopig gebeurt er dus niets en het wachten is op een nieuw kabinet dat mogelijk de subsidie weer invoert. Overigens heeft het Kabinet op 12 mei van dit jaar besloten de Rijksprojectenprocedure op windenergieprojecten voor het plan N.O.P. van toepassing te verklaren. Dat is vreemd omdat dit besluit een versnelling van de besluitvorming rond dat project beoogt terwijl juist nu de subsidie is afgeschaft. ■

Natuurbeschermingsorganisaties

SOEMINI KASANMOENTALIB

Het rapport "Toekomst van het IJmeer als Waterpark" werd in november 2005 gelanceerd als het product van Amsterdam en Almere. De kern ervan is het idee van een 'groen-blauwe schaa sprong' voor het IJmeergebied gekoppeld aan een stedelijke schaa sprong met buitendijkse ontwikkeling van Almere. Nieuw daarin is het uitgangspunt "Rood en grijs voor groen en blauw", dat wil zeggen woningen en wegen ten behoeve van de natuur. Het rapport was medeondertekend door Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, die het initia-

tief genomen hadden een dergelijke 'rood voor groen'-benadering met andere partijen uit te werken. De actiegroep De Kwade Zwaan die zich binnen de IJsselmeervereniging inzet voor de bescherming van het IJmeer, was zeer gealarmeerd door dit initiatief. Zij nodigde Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer uit om naar Uitdam te komen praten met de andere natuurbeschermingsorganisaties. Overeenstemming tussen de natuurbeschermingsorganisaties is erg belangrijk op dit moment. Het gaat om grote maatschappelijke

beslissingen, die de komende vijf jaar genomen zullen worden. Op 12 oktober j.l. werd een discussiedag gehouden in het Uitdamse café de Scheepskameel. Als sprekers gaven Robert Graat van Staatsbosbeheer, Bert Flach van Rijks Waterstaat en Wouter van Dieren van de Stichting Wetlands in het IJsselmeer een toelichting op de ideeën achter de plannen en de argumenten ervoor. Kritische kanttekeningen werden geplaatst door Marten Bierman (Stichting VBIJ) vanuit de bevolkingsafname, Rob van Dorland (KNMI) vanuit de klimaatver-

praten met elkaar over de toekomst van het IJmeer in Uitdam

Soemini Kasamoentalib

De Kwade Zwaan

andering en zeespiegelstijging, door Frieda van Diepen-Oost (Raad van het Landelijk Gebied) vanuit het belang van openheid, rust en ruimte en Soemini Kasamoentalib (De Kwade Zwaan) vanuit het Europese natuurbeschermingsperspectief. In de discussie vertelde Jan Jaap de Graeff van Natuurmonumenten, dat er bij hen onvoldoende vertrouwen was, dat de overheid het benodigde geld voor de natuur in het IJmeer ook werkelijk zal genereren. Daarom is Natuurmonumenten vanuit het idee 'rood voor groen' meegegaan met de woningbouwopgave

van 45.000 woningen in Almere. Met een verhoging van dat aantal gaan zij echter niet zonder meer mee. Gesteld werd verder dat je om de natuur te beschermen het niet redt met de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. Ecologische factoren spelen zeker een rol, maar je zult toch de maatschappelijke discussie over nut en noodzaak moeten aangaan. Het gaat om vragen als: Zijn die 45.000 woningen werkelijk nodig? Als zij nodig zijn, moet het buitendijks? Is er geen ruimte voor binnen Almere? Hoe draagvlak te vinden om geld voor

de kwaliteit van de natuur bij elkaar te krijgen? De natuurbeschermingsorganisaties moeten hierover de komende tijd het debat voeren, ook met de politiek. De discussiedag eindigde positief. Over deze vragen en uitgangspunten kon men elkaar vinden. Natuurmonumenten zal zijn leden raadplegen en met de andere natuurbeschermingsorganisaties overleggen of en hoe zij weer aan tafel gaan zitten. ■

Bestemmingsplan De Oksel bij Enkhuizen

JAN BARON

Sinds enige jaren worden plannen ontwikkeld om in een gebied dat bekend staat als 'De Oksel' bij Enkhuizen een hotel annex congrescentrum te realiseren. Wij zijn in 2003 al door de gemeente Enkhuizen benaderd met het verzoek mee te praten. Destijds was sprake van een enorme toren waartegen wij bezwaar hebben ingediend. Het bouwsel zou ca 53 meter hoog worden en daarmee het historische stadsgezicht totaal bederven. Dat plan is ingetrokken. In 'IJsselmeerberichten' hebben wij u daarvan op de hoogte gesteld. Inmiddels is er in april 2005 een nieuw voorontwerp aan ons gezonden. Daarop heeft de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ) bij monde van ondergetekende schriftelijk gereageerd. Wij zijn niet tegen bouwen in het betrokken gebied maar hebben wel

kanttekeningen geplaatst bij de stelling van de ontwerpers dat het gebouw 'Visueel zal gaan concurreren met het beschermde stadsgezicht'. In onze reactie hebben we aangegeven dat een nieuw gebouw ondergeschikt moet zijn aan het historische stadsgezicht en niet de aandacht daarvan moet gaan afleiden.

Wij hebben daarbij de stelling van een architectuurcriticus geciteerd die luidt: "De indruk die een nieuw gebouw oproept, moet zijn dat een ieder denkt dat het er altijd al gestaan heeft".

Het ontwerp dat momenteel ter discussie staat bestaat uit een verzameling van vier gebouwen waarvan drie een verticaal karakter hebben en een laag ontwerp dat zeer grote gelijkenis vertoont met het gebouw dat in Amsterdam op de ingang

van de IJtunnel staat en het meest lijkt op de boeg van een schip. Ook de kleurstelling van dat lage element komt exact overeen met het Amsterdamse gebouw. Het complex zal een hoogte hebben van 25 tot maximaal 35 meter uitgaande van de bovenkant van het dijkniveau. (De kruin van de dijk ligt op ca NAP + 4 meter) Overigens zal een ontwerp van maximaal 35 meter niet al te storend zijn omdat het op een ruime afstand van de historische kern ligt. Bovendien zijn in de directe omgeving van het congrescentrum forse bouwwerken aanwezig waaronder bedrijfsgebouwen en de spuisluizen bij de Krabbersplaat. Door de VBIJ is aan de gemeente geadviseerd de hoogte van het congrescentrum nog eens goed te bekijken alvorens het bestemmingsplan vast te stellen. ■

De VBIJ is afgelopen jaar heel wat keren in het nieuws geweest: 19 november in Vroege Vogels met Marten Bierman naar aanleiding van symposium van Nieuwlanderfgoedcentrum. Naar aanleiding van het persbericht van de VBIJ tegen de IJmeerbrug is Marten Bierman voor verschillende radioprogramma's geïnterviewd: 14 september Regionale omroep, 13 september bij de AVRO Radio 1, 20 augustus bij Vroege Vogels over verstedelijking IJmeer. Verder is in verschillende plaatselijke kranten en vaktijdschriften het persbericht opgenomen. ■

In het nieuws

September: naar aanleiding van de tentoonstelling 'Die grote leegte' Marten Bierman in gesprek met André Geurts, conservator van het Nieuwlanderfgoedcentrum voor Radio 1, Met het Oog op Morgen. Aan dit onderwerp is ook aandacht besteed in het vaktijdschrift Carrière + voor de agrosector en. Radio Noordholland, over het Rijkswaterstaatsplan voor een derde ring rond Amsterdam ter hoogte van Marken.

20 september Wereldomroep met een speciale uitzending voor radio en TV over de IJsselmeervereniging naar aanleiding van het niet doorgaan van de Markerwaard, de bouwplannen IJmeer en het toekomstperspectief van een buitengewone binnenzee. Xandra Lammers, van de IJV en werkgroep 'Stop de IJmeerbrug' was ook op de radio bij de Ochtenden over de plannen van het VVD kamerlid voor de IJmeerbrug als landmark. ■

Zaterdag 24 maart 2007 in Lelystad

Algemene Ledenvergadering

Zaterdag 24 maart 2007 wordt de Algemene Ledenvergadering gehouden in het Nieuwlandergoedcentrum in Lelystad. Er is gekozen voor een vroeger tijdstip in verband met vakanties, Pasen en Pinksteren.

Wij zijn zeer verheugd de daar onze jaarlijkse vergadering te mogen houden. Juist omdat het Nieuwlandergoedcentrum (NLE) een prachtige tentoonstelling daar heeft getiteld "Die groote leegte" 150 jaar toekomst van het Markermeer.

Het NLE heeft zoals u weet het historische archief van de IJsselmeervereniging onder haar hoede. Alle stukken zijn inmiddels geïnventariseerd.

Het programma zal bestaan uit een rondleiding over de tentoonstelling, vertoning van een van de films van de vereniging, een lunch en de vergadering.

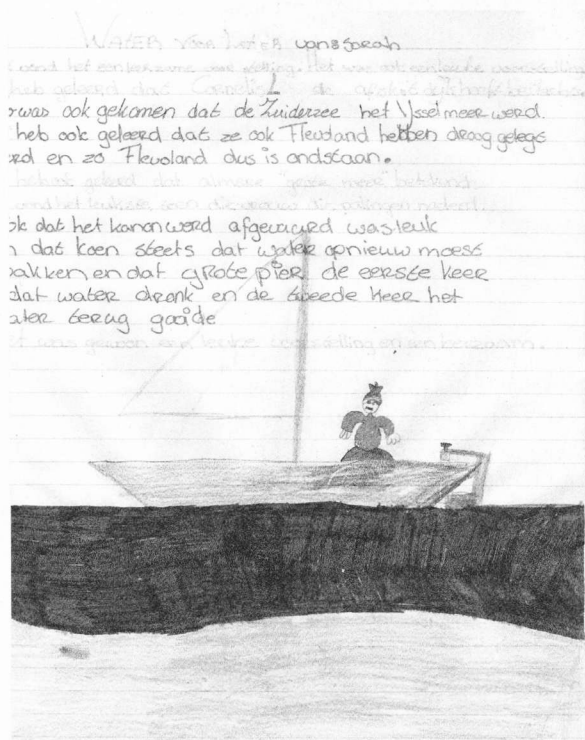
Op de agenda in ieder geval het verslag van de vergadering in 2005, herverkiezing van het dagelijks bestuur, benoemen nieuwe bestuursleden en activiteiten, promotieteam en projecten.

In de volgende IJsselmeerberichten (rond februari 2007) kunt u nadere details verwachten. ■

Voor het laatst: Water voor Later

Na 3 seizoenen zit het erop voor de acteurs van Pandemonia. De voorstelling 'Water voor Later' wordt niet meer gespeeld, het heeft zijn tijd gehad. We zullen met heimwee terugdenken aan Koen, de IJsselmeerooloog en zijn tegenstander Grote Pier, die achter het 'Blauwe Goud' aanzat.

SUSETTE LUGER

De lessen over de waarde van water en de waarde van het IJsselmeer zijn uiteindelijk 60 keer op de planken gebracht voor ongeveer 3000 kinderen. Het eerste jaar nog op verschillende tot de verbeelding sprekende locaties zoals het Muiderslot, de Rioolwaterzuivering in Katwoude en de scheepstimmerwerf in Workum. Later is de voorstelling op de scholen zelf uitgevoerd, dit was gemakkelijker voor de scholen, vaak was het moeilijk om de kinderen naar een locatie krijgen. De acties en liedjes werden door de meeste kinderen gewaardeerd. Ook Grote Pier was populair vooral door zijn stoere verschijning. Ingenieur Lely was

ook op de Zuiderzee te vinden. Door de beroemde zuidwesterstormen en terugkerende overstromingen kwam hij op het idee om de Zuiderzee af te sluiten met de zogeheten: Af-sluit-dijk.

De scholen waren over het algemeen te spreken over de kwaliteit van het toneelstuk. Dit project was tot stand gekomen door steun van het Ministerie van VROM in het kader van de Subsidieregeling Maatschappelijke Organisaties en Milieu.

Pandemonia bedankt voor de vele jaren inzet en de bijzonder prettige samenwerking. ■

Oproepen

De beleidsraad is op zoek naar uitbreiding.

Met name is er behoefte aan mensen met een speciale deskundigheid op terreinen waar de IJsselmeervereniging zich mee bezighoudt. Te denken valt aan waterbeheer, ruimtelijke ordening, het nut van vooroevers, waterberging in relatie tot natuurbeheer, binnendijkse waterwoningen, bodemproblematiek en dat soort onderwerpen. De BR vergadert eens in de 6 weken, ongeveer 8 maal per jaar.

Belangstellenden kunnen bellen met Susette Luger, 0251-362753

Ter ondersteuning van spreekbeurten die wij willen gaan geven, zijn we op zoek naar een beamer, een toestel om een DVD of CD-Rom te projecteren op een scherm. Wie weet een manier om zo'n apparaat te verkrijgen of voor een vriendelijke prijs aan te schaffen.

Reacties naar Tom Helmers, 0294-287058.

We overwegen een regelmatige nieuwsbrief per e-mail te gaan verzenden naar allerlei instanties die belang hebben bij een verantwoord beheer van het IJsselmeer. Daarvoor zijn we geïnteresseerd in e-mail adressen van (de redacties van)

- watersportverenigingen
- commerciële jachthavens
- gratis wekelijkse huis-aan-huis bladen
- andere belangstellende groeperingen

Uiteraard van allen langs de oevers van het IJsselmeer en de Randmeren.

In de hoop dat de korte, krachtige Nieuwsbrief in de krant komt of op het publicatiebord of in het verenigingsperiodiek. Op die manier willen we zoveel mogelijk belanghebbenden regelmatig laten weten welke gevaren het IJsselmeer bedreigen en wat we er tegen denken te doen.

Verzoek: willen de lezers van dit blad zo goed zijn e-mail adressen in hun gemeente of omgeving te verzamelen en te sturen naar twhelmers@yahoo.com

Er wordt dan ten behoeve van het secretariaat een adressenbestand samengesteld. ■

Afscheid Roos Franzen

MARTEN, JAN EN JOOST

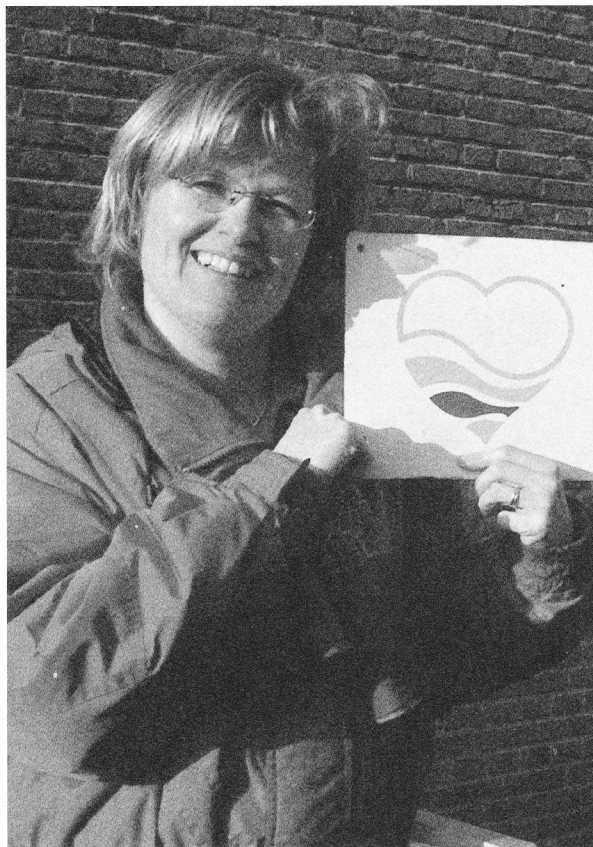
Roos heeft afscheid genomen van de IJsselmeervereniging. Zes jaar geleden kwam zij in dienst bij de IJsselmeervereniging, toen nog op het kantoor in de Speeltoren in Edam. Met veel zorg en toewijding ontfermde zij zich over de ledenadministratie en de financiële administratie.

Naast deze vaste werkzaamheden heeft Roos zich natuurlijk ingezet voor het jubileumfeest van de vereniging in 2002; de werkbezoeken van o.a. staatssecretaris Melanie Schultz en het bezoek aan burgemeester Annemarie Jorritsma van Almere. In voorjaar 2004 kwam de verhuizing naar Castricum werkelijk in zicht. Het archief op de speeltoren is toen helemaal doorgespit. Alles moest worden ingepakt, maar zo dat er tot op de laatste dag nog kon worden gewerkt. Tijdens de verhuizing is namelijk ook gewoon de jaarlijkse contributienota nog verstuurd aan de leden!

In Castricum zijn naast de werkzaamheden voor de vereniging natuurlijk ook de opstart-werkzaamheden voor de stichting VBIJ er bij gekomen vanaf januari 2005.

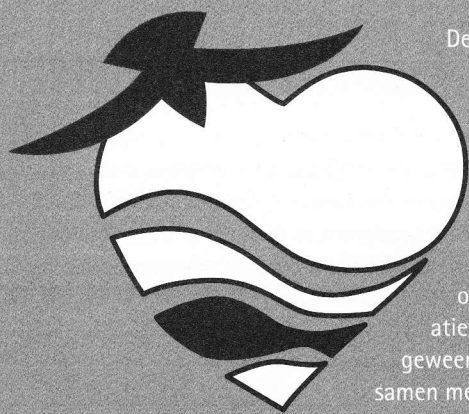
Na 1, 5 jaar in Castricum te hebben gewerkt heeft Roos besloten een nieuwe uitdaging aan te gaan.

Roos, wij wensen je heel veel succes toe met je nieuwe baan. Het ga je goed! ■

Bestuursleden gezocht!

MARTEN BIJMAN

De IJsselmeervereniging floreert en werkt uitstekend samen in de stichting Verantwoord IJsselmeer (VBIJ) met Landschap Noord-Holland, Waddenvereniging, It Fryske Gea en Het Flevo-landschap. De contouren van een lange termijnvisie zijn geschetst. Het streefbeeld voor de langere termijn is gericht op herstel van het estuarium van de voormalige Zuiderzee, maar dan onder menselijke regie. Wij spreken van een buitengewone binnenzee, op den duur in open verbinding met de Waddenzee en met een weer geopende dijk Enkhuizen -Lelystad. Het enthousiasme voor dit streven groeit. Het wordt ook gevoed vanuit de noodzaak om het hoofd te bieden aan de natte effecten van de klimaatverandering en het slibprobleem in het Markermeer. Dat vraagt van ons reactief en proactief beslissen en optreden. Reactief omdat er nog altijd veel bedreigende initiatieven worden ontplooid vanuit de kustgemeenten, provincies en particulieren waartegen we in het geweer moeten komen. Lees de verslagen van secretaris Jan Baron er maar op na. Pro-actief omdat we samen met anderen de vraag willen beantwoorden wat we nu met dit prachtige gebied moeten aanvangen nu de Markerwaard niet meer doorgaat.

Totnutoe doen we dat met een klein enthousiast bestuur. Dat was slagvaardig tijdens de omschakeling naar een nieuw profiel van de IJsselmeervereniging. Maar nu dreigen we aan ons eigen succes ten onder te gaan. Te meer waar ons bestuurslid Jan Dooyes om gezondheidsredenen zeer tot zijn spijt af moest haken. Hij volgt ons op de voet en hoopt er straks weer bij te zijn. Beste mensen, wij hebben nieuwe bestuursleden nodig. Ook omdat wij, Joost Waals, Jan Baron en ik nu al weer zo'n 4 respectievelijk 6 jaar aan het roer staan. Wij moeten opvolgers hebben die wij de fijne kneepjes van het opereren in onze IJsselmeervereniging kunnen overdragen! Schrik niet, er is een beleidsraad ter advisering en de stichting VBIJ helpt bij het dankbare werk dat het opkomen voor het beeldschone IJsselmeergebied toch is. Er is geen club in Nederland die de landkaart zo succesvol heeft weten te wijzigen. Daar kun je als bestuurslid toch met trots je steentje aan bijdragen! Wees niet bang, als de ledenvergadering het wil blijven we nog even. Maar we kunnen het niet alleen blijven doen. Daarom: neem contact met ons op. Sommigen doen iets voor hun land, wij doen het voor ons water! ■

Raad van State vernietigt goedkeurings-besluit Zuidpolder-Oost

Op 4 augustus van dit jaar heeft de Raad van State de zitting gehouden naar aanleiding van vele bezwaren tegen het woningbouwplan Zuidpolder-Oost in de gemeente Edam-Volendam. Op 22 september j.l. heeft de Raad van State uitspraak gedaan hetgeen blijkt uit onderstaand persbericht.

JAN BARON

Provincie Noord-Holland moet nieuwe beslissing nemen over goedkeuring 'Zuidpolder-Oost'[22-9-2006]

De Raad van State heeft in een vandaag (22 september 2006) openbaar gemaakte uitspraak de goedkeuring van het bestemmingsplan "Zuidpolder-Oost" van de gemeente Edam-Volendam op onderdelen vernietigd. De provincie Noord-Holland had in augustus 2005 goedkeuring verleend aan het plan dat de inrichting van de Zuidpolder-Oost regelt en de bouw van een nieuwe woonwijk mogelijk maakt, inclusief een zorgcomplex en ontsluitingswegen.

De Raad van State komt tot het oordeel dat voor de vaststelling van dit bestemmingsplan een milieueffectrapportage had moeten worden gemaakt. Het bestemmingsplan biedt volgens het rechtscollege niet de zekerheid dat niet meer woon(zorg)eenheden kunnen worden gebouwd dan het aantal dat is beoogd en waarmee het aantal onder de wettelijke drempel van 2.000 woningen zou blijven. De wet bepaalt dat het opstellen van een milieueffectrapportage verplicht is bij de bouw van 2.000 woningen buiten de bebouwde kom.

Verder is naar het oordeel van de Raad van State onvoldoende onderzocht of de wegen die het gebied ontsluiten, voldoende capaciteiten bieden om het verkeer dat het plangebied genereert op een verkeersveilige manier te verwerken. Naar het oordeel van de Raad van State is verder onvoldoende onderzocht of met het plan aan de eisen van het Besluit luchtkwaliteit kan worden voldaan.

In deze procedure hebben de tegenstanders van het bestemmingsplan ook bezwaren aangevoerd met betrekking tot natuurwaarden en cultuurhistorische waarden. Volgens hen is niet voldaan aan de onderzoekseisen en andere eisen van onder meer de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet. Ook zou het plan een onaanvaardbare inbreuk vormen op culturele waarden en het beschermde stadsgezicht. Deze bezwaren treffen naar het oordeel van de Raad van State geen doel.

Gevolg van de uitspraak is dat het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland een nieuwe beslissing zal moeten nemen over de goedkeuring van het bestemmingsplan "Zuidpolder-Oost", waarbij in ieder geval de verkeersontsluiting en de gevolgen van het plan voor de luchtkwaliteit beter moeten worden onderzocht. De gemeente Edam-Volendam zal alsnog een milieueffectrapportage moeten vaststellen, als zij het plan in deze vorm wil blijven uitvoeren.

Raad van State

Commentaar

Wij hebben niet op alle punten gelijk gekregen. Dat geldt ook voor de organisaties waarmee wij samenwerken. Er zal dus wel gebouwd gaan worden in het betrokken gebied maar wel anders dan oorspronkelijk de bedoeling was.

Onze advocaat, Luuk Hamer, heeft ons, samen met de stichting "Ook Vogels Hebben Bouwdrift" en vereniging Denken voor Doen, op 4 oktober uitgenodigd voor een gesprek.

Volgens Luuk Hamer zijn er nog mogelijkheden tot bijsturing.

De Gemeente en Provincie zijn nu aanzet en zullen dus een nieuw plan moeten maken. Afgesproken is, dat wij samen met Denken voor Doen en "Ook Vogels Hebben Bouwdrift" in overleg willen met de gemeente. Daarbij zullen ook de andere organisaties waarmee we in de procedure samenwerkten worden uitgenodigd. Het betreft de Vereniging Oud Edam en de Stichting Behoud Waterland.

Zoals uit het persbericht blijkt, zal de gemeente aan drie vereisten moeten voldoen.

De grens van 2000 woningen is door de gemeente meteen verlaagd door het zorgcomplex te schrappen. Daardoor wordt het aantal te bouwen woningen al verlaagd tot onder de norm waarboven een Milieu Effect Rapport nodig is. De ontsluitingsproblemen en de gevolgen voor de luchtkwaliteit zijn moeilijker te omzeilen. Overigens is de gemeente al bezig om voor het verkeersprobleem een oplossing te zoeken door te werken aan een ontsluitingsweg om de noord over het Oorgat, vlak langs het fort Edam, (onderdeel van de Stelling van Amsterdam en dus Werelderfgoed) en via het Vogelrichtlijngebied van de polder de Zeevang. De startnotitie als voorloper op een Milieu Effect Rapportage staat al op het programma.

Wordt vervolgd. ■

Dag kuifeendjes

KEES VAN BAALEN

De natuur is in nood. Aan de noordpool verdrinken ijsberen omdat het poolijs smelt. Het tropische regenwoud verdwijnt. Het koraal verdwijnt allerwegen. Rampzalig! Ik doneer zoals zovelen een bedragje om mijn ongerustheid te stillen. Maar verder blijft het ver van mijn bed.

Het wordt pas ernst voor mij, zoals voor de meesten, als het dichterbij komt en je het ziet gebeuren. Voor mij is dat het verdwijnen van de kuifeendjes voor mijn deur.

Ik woon al veertig jaar aan een water, dat altijd het "Buiten IJ" heette. Nu heet het opeens het IJmeer (omdat de gemeente er verkeerde dingen mee wil gaan doen?). Één heel verkeerd ding is al gedaan: IJburg. In dat water zwom-

men namelijk altijd honderden kuifeendjes. Leuke zwarte drijfsijsjes met een wit plekje opzij en een klein kuifje aan hun kop. Ze heetten hier in de regio "dompelaars". De hele herfst en winter hielden zij het vol. Dapper tegen de golven duikelen in het koude water.

Op de dag dat IJburg kwam, dwz met hijskranen, zandzuigers enzovoort, waren de kuifeendjes opeens vertrokken. Niet meteen natuurlijk. Waren er vroeger honderden van die dappere duikelaartjes, het werden er steeds minder. Ze waren gedecimeerd, zoals het in jargon heet.

Nu zag ik er gisteren niet één meer, maar dacht: "het tragische van de natuur is dat zij zich zo bijna ongemerkt van de kaart laat vegen". Dus heel langzaam zodat men tegen de vogelaars kan zeggen: "Ja hoor, ze zijn er nog wel!" Maar nu, niet één meer?

Ik wilde snel dit noodbericht tikken voor ons tijdschrift, maar dacht: "journalistieke zorgvuldigheid! Je moet je bericht checken!" Dat was in mijn geval, de IJsselmeerdijk langs fietsen en kijken of er echt geen kuifeenden te zien waren.

En dat waren ze wel! Verderop aan de dijk hebben we een zogenaamde "natuurcompensatie" voor IJburg, de "Hoeckelingsdam", een lange krib in het IJmeer, (laat ik het ook maar zo noemen.) In de beschutte ruimte achter die dam lagen wel honderd kuifeenden.

Bij het tegenwoordige "natuur maken" denk ik altijd: "De natuur, die is er, die moet je alleen niet verstoren." Maar nu moet ik bekennen dat zelfs de natuurcompensatie hier wel werkt.

Dus: "Dag kuifeenden!, het ga jullie goed!" ■

Het Boschje is niet meer!

KEES VAN BAALEN

Het Bosje is voor ons, IJsselmeerdere, een plukje boompjes, die over de Waterlandse zeedijk heen piepen. Aan de binnenkant ligt in en een elleboog van de dijk en klein paradijsje. O, ik zeg "ligt", maar binnenkort is het "lag een paradijsje"!

In dit groene paradijsje lag een beeldschoon ouderwets houten zwembadje. Zo ouderwets dat de dames er van de beheerster de bovenstukjes van hun bikini moesten aanhouden.

Tussen de bomen lag verder een soort bidonville van zomerhuisjes, die in de crisisjaren voornamelijk uit hardboard waren opgebouwd. Het fietsverkeer er heen was zo druk dat veldwachter van Ransdorp er aan te

pas kwam om het verkeer te regelen. Later kwamen er enkele oude caravans bij, maar het geheel bleef een fraaie coulisse voor de internationale fietsroute, die duizenden Japanners en Amerikanen moeten fietsen van de Yellow-bike-verhuurders in Amsterdam.

Dit paradijsje zal verdwijnen door de knulligheid, die symptomatisch is voor huidige bestuurders. In dit geval de deelraad van Amsterdam Noord. Het hele terrein van Het Bosje is opgekocht door de projectontwikkelaar Succesparken (what's in a name). Deze heeft dus onmiddellijk alle bomen laten kapen en het aandoenlijke boerenhuisje laten slopen. Uiteraard zonder sloop- en kapvergunning.

En wat doet nu de deelraad? De wethouder (nb van GroenLinks) laat de projectontwikkelaar zijn gang gaan. Er is nog even hoop dat de PvdA zal tegenstemmen, maar die doet dat niet.

Reden: Men wil in de aanloop van de landelijke verkiezingen geen roering veroorzaken door tegen het bestuur te stemmen.

Het zijn dus niet alleen de groot-schalige stedenbouwkundige misgrepen, zoals IJburg en de Bijlmer, die van ons land een onleefbare stadswoestijn maken. Er wordt ook nog aan de randen veel kwaad gedaan, zoals het laten verdwijnen van het BOSCHJE ■

IJburg Revisited

KEES VAN BAALEN

Terugkomend van een zeilreis naar Bretagne in Durgerdam is het even schrikken. Daar is IJburg! Ik had mij er al innerlijk opvoorbereid, maar het is nog erger dan ik mij herinner. De horizon is nog weer verder afgesloten door flats. Waarom worden nieuwe stadsuitbreidingen toch zo lelijk?

Wij, moderne mensen zijn er natuurlijk al aan gewend dat wonen in een moderne stad vreselijk is. Daarom hebben we vakantie. Even wegvlugten naar de natuur. Waar je die tot voor kort vanuit Amsterdam nog op de fiets kon bereiken, wordt dit steeds moeilijker. Dus men neemt de auto of het vliegtuig. Alleen ik, als zonderling, doe het met een zeilboot. Terugvarend over het Noordzeekanaal zijn al een stuk of veertig vliegtuigen overgekomen. En langs het IJ staan de files stil te brommen en te stinken. Als licht bronchieuze patiënt moet ik al naar een medicijn voor luchtwegverwijding grijpen, om te kunnen ademen. Terwijl ik in weken in de kou en nattigheid op zee nergens last van had. Welkom in de stad!

Waarom ga ik als vrije gepensioneerde terug naar die rotstad? Ach ik weet het al. Mijn dierbaren wonen er! Thuis wacht een volgende schrik:

het nieuws over verdere ontwikkelingen in het IJmeer. In de krant bezoekt burgemeester Cohen de architectuurbiënnale in Venetië. Hem worden de nieuwste stadsuitbreidingen van Amsterdam getoond. Hij zegt: "Ja, wij gaan in Amsterdam ook op eilanden wonen" -net als Venetië-. Waarom zijn de overheidsuitingen over toekomstplannen vaak misleidend? Ik herinner me nog hoe destijds de Bijlmer juichend werd aangekondigd met: 'De Nachtegaal zal zingen in de Bijlmer!'

Nu staat er in de krant: "Geef me land, zee, lucht....Zelf bouwen in IJburg; 38 vrije waterkavels" Je ziet een idyllisch stelletje bezig met planken aan de waterkant.

Volgende dag weer zo'n megalomaan plan: een 'Golden Gatebrug' tussen Amsterdam en Almere. Die zal de filenoed rond Amsterdam oplossen!

Een slinger van auto- en treinbrug zal in één keer het totale IJmeer gaan doorsnijden en zal de filevolle verkeersstroom uit het Gooi de stad binnenvoeren op vrijwel de zelfde plaats waar hij nu al altijd stilstaat. Volgende dag weer schrik voor een ziel nog vol met de beelden van de rotsen en stranden van Bretagne. In de krant nu over de Markerwaard: "Er moet 'iets' met het water ge-

beuren, dat beseffen nu ook de natuurorganisaties." Alsof water geen natuur is!

Prof ir. Dirk Frieling van de Vrienden van de Markerwaard zegt: 'De milieubeweging ziet nu ook wel in dat "hakken in het zand" en biologisch boekhouder spelen weinig constructiefs oplevert'. Gemeenten als Almere en Hoorn en Lelystad durven steeds vaker te spreken over buitendijks bouwen. Hij zegt: "De stilte over -die grote leegte- lijkt langzamerhand voorbij."

Is het dan in Frankrijk niet zo? Vraagt de Bretagne verslaafde in mij zich af? Nee, in Frankrijk is het net zo. Ook daar slaan de projectontwikkelaars hun slag. Op kwetsbare punten zie je hotels of kuuroorden verrijzen. Maar daar aan de kust is nog een andere heerser in het spel; de Oceaan! Die buldert daar met huizenhoge golven op de kust en verstoort plannen voor al te hoogmoedige bouwwerken. Op zo een hulp kun je bij ons kwetsbare IJmeer echter niet hopen. De laatste op de fiets bereikbare horizon bij Amsterdam! ■

De verrommeling van een vooroever een casus

UDO VROOM

Tot de Afsluiting in 1933 lag Enkhuizen open en bloot op een vooruitstekende landtong in de Zuiderzee. Om de stad te beschermen tegen het geweld van het water hadden men een zeemuur gebouwd. Voor deze steile uit het zeewater oprijzende muur ontstond door eb- en vloed voorland. Uit grondboringen blijkt hoe gevarieerd de opbouw van dit voorland was: zand, zeeklei, veen, riet etc. De vegetatie was navenant gevarieerd. Het was een verlengstuk van het oude Kaai-, Koeie -of Kooizand, het voorland van de Westfriese Zeedijk, thans een monument, tussen Enkhuizen en de vuurtoren de Ven. Na de Afsluiting werd dit voorland niet meer door eb en vloed met zout water maar allengs met zoeter wordend water tijdens Noordwester- of Zuidwester stormen overspoeld of drooggelegd. Het werd een wetland waar in het voorjaar watervogels nestelden en in het najaar koeien graasden. Na de aanleg van de stroomgeleidende dammen van het Krabbersgat werd het voorland beschermd tegen Oosterstormen, maar het stond nog steeds open naar de grote water-vlakte tussen Den Oever en De Lemmer. Dit was de situatie zestig jaar geleden. Zeemuur, Dijk, Voorland, Stad en Zee vormden een historisch gegroeid samenhangend geheel. Een culturele eenheid.

Toen kwamen de ontwikkelaars. Uit een samenwerkingsverband van een museum-directeur die een openluchtmuseum van de Zuiderzee wilde bouwen en een Enkhuizer comité dat de stad als toeristisch attractiepunt wilde promoten ontstond een plan, een combi van museum en jachthaven. De eerste directeur van het Zuiderzeemuseum ontwierp zijn buitenmuseum op de vooroever pal voor de zeemuur en het binnenmuseum, gevestigd in het Peperhuis aan de Wierdijk. (fase 1). De subsidiënt, de rijks-overheid wilde een advies van de Vaste Commissie van de Rijksdienst voor het Nationale Plan (fase 2). Aangezien de leden van de Vaste Commissie van mening waren dat vestiging te Enkhuizen ingrijpende stedenbouwkundige consequenties zou hebben en het museum bij een onjuiste plaatskeuze ernstige afbreuk zou doen aan het aspect van de stad, vooral van de zeezijde af gezien, hebben zij in het begin van 1944

besloten "tot het instellen van een Commissie van bij uitstek deskundigen en gezaghebbende ten einde haar van voorlichting te kunnen dienen met betrekking tot de gewichtige stedenbouwkundige, architectonische en kunsthistorische belangen, welke met een juiste oplossing van de planologische zijde van dit vraagstuk zijn gemoeid". De conclusie van de commissie was dat zij een onoverkomelijk bezwaar hadden tegen het plan omdat daarmee een aantal kwaliteiten van het aanzien van Enkhuizen verloren zouden gaan. De tekst van de conclusie luidt:

"De schoonheid van de aanblik op Enkhuizen vanuit het water aan de oostzijde is immers daarin gelegen, dat het met zijn waterkerende muur fier en sterk uit het water oprijst terwijl omgekeerd een bijzondere beking van de stad uit daarin gelegen is, dat achter deze muur vrijwel onmiddellijk de open watervlakte begint. Beide kwaliteiten zouden verloren gaan. Aan de voet van de stad zou het enigszins onsamenhangende complex van museum-objecten verrijzen; ook de stadssilhouet zou worden aangetast, en vanuit de stad gezien zou men een enigszins rommelig beeld verkrijgen".

Op grond van dit advies (fase 3) wordt het buitenmuseum opgeschoven richting nomans land, het op te hogen land van het oude Kooizand, het toekomstige recreatieoord Enkhuizer Zand.

Dit advies uit 1944 is voorbeeldig. Voor het eerst in de geschiedenis van de Monumentenzorg wordt een -veduta-, de schoonheid van een gezicht vanuit zee op een Zuiderzeestad, "de zeer vermaarde zee- en koopstad Enkhuizen" vertaald in een behoudsvisie met planologische en architectonische gevolgen. Een waterkerende zeemuur krijgt monumentale betekenis.

Dit besluit heeft geleid tot aanpassing van de plannen, het is nooit voorwaarde voor gemeentelijk beleid geworden. Nadat de directeur Zuiderzeemuseum zijn plan conform het advies had bijgesteld (fase 4) begint het gerommel van de niet museale ontwikkelaars. Na ampele besprekingen wordt het buiten museum van het ZZM gelegen op een stukje door rijkswaterstaat opgespoten grond bestemd voor opslag van

materiaal voor de aanleg van de dijk Enkhuizen-Lelystad. Daarvoor maken zij een werkhaven, begrensd door een nieuw aangelegde dam ten noorden van een doorbraak in de stroomgeleidende dam van het Krabbersgat. Daardoor ontstaat een havenkom, de zogenaamde werkhaven met een jachthaven- mogelijkheid pal voor het museum. Het museum bouwt een kleinschalig project volgens een vast concept. De jachthaven, oorspronkelijk gezien als een beperkt aantal steigers met boten met houten mastjes (fase 5) wordt in het oude voorland pal voor het museum gelegen. Het wordt op een gegeven voorjaarsdag in mei dwars over alle daar broedende vogels volgespoten met apparaten die net hun werk voor het uitbaggeren van het cunet voor de toenmalige dijk Enkhuizen-Lelystad op weg naar andere klussen hadden voltooid. Ik ken het beeld. Het ging onder leiding van IJsbrand de Zeeuw, een ambitieuze burgemeester van Enkhuizen die de Koninklijke in Enkhuizen wilde. Het werd een gevecht. De werkhaven werd uitgezogen, het baggermateriaal werd over de noorddijk van de werkhaven in zee gestort. Daar ontstond een nieuw kunstmatig voorland. (fase 6). De burgemeester van Enkhuizen wilde dat de Koninklijke Muiden naar Enkhuizen kwam. De heren wilden wel betalen maar separate liggen. Zij wilden naar het voorland. Er ontstond een plan. Ik stelde voor het nieuwe buitendijkse land te ontwikkelen tot een natuurgebied, een eendenkooi. (fase 7). Met deze optie heb ik het geweld van de Koninklijke Muiden buiten de deur weten te houden. Een eendenkooi vooronderstelt vangpijpen met bosjes. Het nieuwe kunstmatige voorland is als eendenkooi ingericht en vol geplant met bomen. De jachthaven is uitgegroeid tot een mastbos van jachten. Het voorland is bebouwd met een hoog havenkantoor. Binnenkort moet er nog een 9-meter hoog verblijf voor een reddingboot bijkomen. (fase 8).

Wat is er overgebleven van de visie van de Commissie voor het Nationale Plan. Niets. Het prachtige, angstaanjagende beeld van de harde zeemuur is verwaterd door gekonkel van belanghebbenden. Wie wil wat waarom en hoe. Daarom. Geen kunstmatige vooroevers. Houd het IJsselmeer open. ■

STICHTING DOEN

POSTCODE L
Bank Giro L
Sponsor

De IJsselmeervereniging dankt de stichting Doen

voor de financiële steun die er mede toe heeft bijgedragen dat de samenwerking met Landschap Noord-Holland, Waddenvereniging, It Fryske Gea en Het Flevo-landschap nu voortvarend vorm krijgt in de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer

ADRESWIJZIGING

Leden opgelet!

De IJsselmeervereniging wijzigt haar adres per 1 december 2006!

Voor betalingen vóór 1 december kunt u nog het oude adres, Postbus 1, Edam gebruiken.

Ná 1 december het nieuwe adres gebruiken voor betalingen!

Nieuw adres: Postbus 257, 1900 AG Castricum

Wordt lid van de IJsselmeervereniging en houdt het IJsselmeer open!

U krijgt; als u een lidmaatschap of donateurschap van de IJsselmeervereniging aangaat een t-shirt, satellietposter of wimpel met verenigingslogo cadeau. Dit artikel kunt u afhalen bij de ledenservicebalie in de InformatieWinkel van het Landschap Noord-Holland, adres: Dorpsstraat 72c in Castricum, de openingstijden zijn: maandag 13.30 tot 17.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag 10.00 tot 16.30 uur. U kunt het cadeau ook per post ontvangen, er komt dan € 5,50 verzendkosten bij.

- ☐ Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de IJsselmeervereniging en ontvang 3 keer per jaar de IJsselmeerberichten.
- ☐ Ik word voor € 12,- per jaar donateur van de IJsselmeervereniging en ontvang dan 1 keer per jaar de IJsselmeerberichten.

NAAM:

ADRES:

POSTCODE EN WOONPLAATS:

TELEFOON:

EMAIL:

GEBOORTEDATUM:

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.

Stuur deze bon op naar het **nieuwe** adres:

IJsselmeervereniging

Postbus 257

1900 AG Castricum

voor vragen kunt u altijd bellen naar: 0251-362 762, faxen naar: 0251-652 422

of mailen naar: s.luger@landschapnoordholland.nl

Het lidmaatschap gaat u aan voor minimaal één jaar en kunt u één maand voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk (mag ook per email of fax) opzeggen.